

פרוטוקול מס' 3 / 26

מישיבת ועדת העבודה, ביום ד', כ' בתמוז תשי"ט
8.7.59, בשעה 0830

נכחו:

- היו"ר ע. גוברין
- ב. אידלסון
- מ. ארם
- ש. בנה
- י. כהן
- י. קרגמן
- א. רימלט
- י. ריפתין
- א. שוטסק

מוזמנים:

- סא"ל י. שני - משרד הבטחון - לסעיף 1.
- ב. גרינברג - נציבות שרות המדינה - לסעיף 2.
- מר מלמד -
- מר אלוני -

סדר היום:

1. חוק שרות מילואים (תגמולים)
2. חוק שרות המדינה (מינויים) - הוצאת סוגי עובדים מתחולת החוק, בהתאם לסעיף 4.

---

1. חוק שרות מילואים (תגמולים)

היו"ר ע. גוברין:

בהתאם לחוק הנ"ל נעשים תשלומים אלה באישור ועדת העבודה של הכנסת.

מר גרינברג:

בתיקון החוק נאמר בסעיף 3: (קורא הסעיף). תיקון זה נעשה בעקבות העובדה שבתקופת קדש גויסו המוני מילואים לשרות פעיל. בגלל ההיקף המוני של הגיוס לא יכלה קרן ההשואה לעמוד בנטל התשלומים הגבוה, והם שולמו איפוא מקופת המדינה. באפריל 1959 חוקן החוק, ולפיו צריך היה שר הבטחון להכריז כי שרות הוא שרות חירום לגבי מבצע קדש, ובצו זה נקבעו התשלומים ששולמו, כפי ששולמו באותה תקופה ועל הועדה לאשרם - כאישור בדיעבד למעשה שנעשה. (קורא את נוסח הצו).

א. שוטסק:

אני מבין כי בזמן מבצע קדש הכריזו על גיוס וקבעו את השרות כשרות חירום. אינני מבין מדוע מבקשים פה אישור ועדת העבודה שנתיים לאחר תום המבצע.

הדבר צריך היה להיעשות תקופה קצרה לאחר מכן; שאחרת, אישור הועדה הופך לענין פיקטיבי.

ד.א.

אני מציע שהצנא יקח בחשבון, שבמקרים שהדבר טעון אישור הועדה או
התיעצות בה, שהדבר ייעשה לא כדי עבד אלא לפני שהתשלומים נעשים.

היו"ר ע. גוברין:

אחרי קדש" מסר לנו הצנא דו"ח על התשלומים,
ואז בדקנו טוענים ומכומים ואשרנו אותם.

הבינותי שעכשיו אתם מביאים לנו זאת בקשר עם ענין התביעות, אבל זה
היה לפנינו. האם זה לא היה כלול אז?

סא"ל י. שני:

כ-3 שבועות אחרי תחילת קדש" הוטענו
בפני הועדה, הסברנו תשלומים אלה וספרנו
על המפרעות שנתנו. למעשה מכומים אלה נכונים לתאריך כפי ששולמו אז,
היום, למשל, אילו היינו צריכים לשלם לפי ספתח זה, היינו צריכים לעשות
חשוב מחדש על פי הסדר, התוספות הטייחדות לצנחנים ולטייסיים, ייתכן שהן
נראות נמוכות, אבל יש להביא בחשבון שגם בתקופה רבילה אינם נהנים
מתוספות גדולות בהרבה מהרשום כאן, ביחוד כשכל האשקה הם מקבלים
מהצנא וכסף זה נחשב למעשה לכסף-כיס גרידא. אז הנאנו בדיוק אותו דבר
שכתוב כאן, אלא שאשרנו זאת כתשלום ורק מטרנו שהיות וקצת אחרנו, ואנשים
בינתיים היו בתוך המערך, נתנו מפרעות.

היו"ר ע. גוברין:

מה הסיבה שאתם מביאים זאת לפנינו עכשיו
מחדש?

סא"ל י. שני:

כי אז הנאנו זאת יותר מנחינה אינפורמטיבית
ולא כדי לקבל אישור חוקי.

י. כהן:

אם מביאים זאת כיום, פירושו של דבר שקובעים
משהו פחות או יותר קבוע בהתחשב עם שינויים
במדר, אם כי הדבר דורש בירור יסודי יותר. עלינו לשקול דבר זה באופן
יותר עקרוני ולא מתוך הראייה כפי שהיתה אז. לכן אני מציע לקיים דיון
לגופה של ענין.

ועדת ששנה, בראשותה של ח"כ למדן, העלתה
בעיה דרגות התשלומים בכלל והתגמולים לאנשי סילואים, וסוכם שענין זה
יובא לדיון במליאת הועדה. אני מציע איפוא, לקיים שני דיונים אלה כאן.

מר גרינברג:

תיקון זה בחוק פורסם רק באפריל 1959 והוא
בא לתת ולידציה לאחר מעשה לתשלומים שנעשו
שלא על פי החוק. שעה שנעשו תשלומים אלה לא צריך היה אישור התשלומים
על ידי ועדת העבודה. כעת חוקן הסעיף כך, שגם תשלומים שנעשו בעבר וגם
אלה שיעשו - אם ייעשו בעתיד בנסיבות דומות, יהיו טעונים אישור הועדה.
הכוונה למנוע מפילות תשלומים, כי אין כל מניעה מבחינה משפטית כרגע,
שאותם אנשים שקבלו תשלומים יתבעו אותם על פי החוק. לכן בא התיקון,
לשולל את התשלום על פי החוק בנסיבות אלו, אם יהיה שדות חירום בעתיד,
שר הבטחון יצטרך להכריז עליו שוב כשדות חירום, והועדה תתבקש לאשר
את התשלומים שנקבעו לצורך אותו שדות. כך שאלה תשלומים ששולמו למעשה
בקשר למבצע, קדש" ואינם מתייבים לעתיד.

י. ריפתין:

אני מבין שיש כנראה תביעה לתשלומים יותר
גדולים בהתאם לאיזה חוק אחר. דנו אז
בשאלה במסוך מאד למבצע, ואולי לא ראינו גם איך הדברים יתפתחו. אני
חושב שעלינו להבין בדיוק את התביעה השניה, ואינני סוכן לקשור את עצמי
מבחינה פורמלית למה שדובר אז. אינני תומך באידיאליזציה של מבצע, קדש",
אבל אני חושב שאנשים שהשתתפו בו זכאים למשהו. מתוך כך אני מסרב לפי
שעה להיכנס לקו פורמלי של אישורים, כי אינני מבין במה הענין. אני
רוצה שיטבידו לי ימה התביעה האלטרנטיבית לתביעה זו. אם יטבידו זאת,
אוכל לשקול מה צורך ומה לא.

היו"ר ע. גוברין:

שמענו בשעתו אינטורמציה וקבלנו בברכה את
הזריזות ואת הטידוריס, ולא בכנסנו לפרטים.
כעבור שנתיים תקנה ועדת העבודה את החוק ונשלה לעצמה סמכויות נוספות,
ולא ייתכן שתגיד עכשיו כי היא רוצה סמכויות נוספות אלו למש"ע.

מר גרינברג:

אנשים אלה קבלו כסף לא לפי חוק שדות
סילואים תגמולים, ויחד עם זאת מקנה להם חוק
זה זכות לתבוע את התגמול המובטח לפיו, ואנו לא התכוונו לשלם להם

פעמיים. יכול להיות שבמקרים מסויימים קבלו פה יותר מאשר שם. לכן נאמר בחוק שההוראות של סעיף-קטן א' לא יחולו - כלומר שלא יוכלו לתבוע את התגמול.

י. ריפתיין:

האם אי-אפשר להבטיח שאדם לא יפסיד, כלומר שיקבל את התגמול הגדול משני אלה הבאים בחשבון? אני מציע שלגבי מנצע "קדש", כמילה שיש הפרשים בין הגמולים אלה ובין חוק אחר שלפיו יכולים להגיע הגמולים - ישתלם התגמול הגבוה יותר.

היו"ר ע. גוברין:

כל העניין לא היה בא אלינו, כי משרד הבטחון טיים זאת אתנו שלש-ארבעה שבועות אחרי המנצע. באה ועדת העבודה, וכדי להבטיח לעצמה סמכויות - צודקות לדעתי - בעתיד, היא אסרה: מכאן ואילך יחול הסדר זה וזה. משרד הבטחון והממשלה קבלו תיקון זה, ולא ייתכן שנגיד, שכדי לקיים את הצד הפורמליסטי מוכרחה עכשיו הממשלה להביא בפנינו אותו דבר. אינני סבור שזה הוגן, כי אילו היה הדבר ברור היתה הממשלה סמטייגת. היא לא הסתייגה כי הועדה דברה לגבי העתיד, מבחינה זו אני מציע לאשר את הצעת משרד הבטחון.

ה צ ב ע ה

הצעת משרד הבטחון אושרה.

(2) חוק שרות המדינה (מינויים) - הוצאת סוגי עובדים מתחולת החוק, בהתאם לסעיף 4

מר מלמד:

החוק נכנס לתקפו, ואם לא יוחלט בנדון משרד החינוך, למשל, לא יוכל למנות אף

מורה אחד.

מר אלובי:

כשדנו על הסעיף שאלו אותנו למה הכוונה, ואמרנו: למשל, מורים, נמל אילת, יפו. עכשיו אנו מבקשים אישור פורמאלי כפי שכתוב בחוק.

דובר על הסכמים מיוחדים בצבא, וזה הוכנס לסעיף 2 (קודא הסעיף). עכשיו אנו באים עם רשימת השירותים והמפעלים האלה.

משרד החינוך: - על העובדים המנויים לא יחול כל החוק. כלומר, לא יקבעו להם תקן, לא יהיה מרכז על משרותיהם וכו'. כל מה שכתוב בחוק לא יחול עליהם.

משרד המעור: - המשרד מקיים מתפרות ומפעלים דומים, בהם הוא מקיים מקרים סוציאליים ומשלם להם איזה שכר, אבל אינם עובדי המדינה. הדבר בא במקום תמיכה, והמשרד ביקש להוציאם מתחולת החוק.

משרד התחבורה: - עובדי נמל יפו מועסקים לפי חוזה עבודה מיוחד כמינו, שלא במסגרת חוזה עבודה כללי. עם הפעלת נמל יפו לאחר קום המדינה מסרו את הפעלתו להנהלת נמל ת"א, והנהיגו שם אותם סדרים, ועל כן דה-פקטו הפך להיות שלוחה של נמל ת"א דאז תנאי עבודה קיימים שם.

משהועבר הנמל ליד משרד התחבורה, הוכנסו לשם מספר עובדי משרד התחבורה, הממשיכים להיות במסגרת עובדי המדינה. אבל כל יתר עובדי נמל יפו עובדים לפי חוזה מיוחד, ואת אלה אנו מציעים להוציא מתחולת החוק.

בתחילה עשו בנמל אילת הסדר שהסווארות

היא קבלנית, אך ההסדר לא פעל ומשרד הפיתוח קבל שרות זה לידינו. הוא חתם על הסכם עבודה עם מ.פ. אילת, בו הוסרו תנאי עבודתם של עובדים אלה לתנאים של עובדי הנמל המקבילים בחיפה. הם עובדי המדינה, אלא תנאי העבודה שלהם שוני

נציגויות - העובדים בחו"ל: - אלה עובדים מקומיים.

א. שוטטק: אינני מבין מדוע מנהלים, מורים וגננות אינם כמסגרת עובדי המדינה. מדוע הם צריכים להיות מחוץ למסגרת הח

י. ריפתינ: משרד החינוך: - מתקבל על דעת ענין המורים והגננות, אך אינני יודע בדיוק מה ענין המנהלים ומדריכי הנוער. כן אינני מבין מה ענין המועסקים בשדות הסעד. לא ברור לי הדבר ואינני מוכן להסכים לזאת. לגבי עובדי נמלים, נדמה לי שנחוזה הגדרה כללית יותר: איזה סוגי עובדים, לפי אילו חוזים וכד'. זה אינו מבוסס כאן על דבר עקרוני כללי. אשר לנציגויות ישראל בחו"ל, זה נכון, אבל צריך לנסח באופן יותר מדויק: כל אדם שאיננו אשרה ישראלי.

הי"ר ע. גוברין: לשם מה נזמין את מ.פ. תל-אביב או אילת, או את הסתדרות המורים, האם אנו חושבים שמועצת הפועלים תטען שהיא רוצה מכרז או הגבלות של תקן, כשנציבות שרות המדינה אף פעם לא טיפלה בהם? לגבי מורים וקבלתם - ועדת החינוך עוסקת בהצעת חוק בנדון, ומה זה שייך הנה? אנו אמרנו: היות ועלולים להיות מקרים מסויימים, אנו רוצים לדעת על כך, ולכן נקבע בחוק סעיף 4. החשש שלנו היה בדיוק הפוך, והדגשנו שאנו מדברים על עובדי מדינה ממש.

(המשף הישיבה רשמה עע).

ח. למדן:

ישנם בארץ כ-12 אלף איש מוגבלים בכושר עבודה, המועסקים באופן חלקי ובתנאים מיוחדים, מתוך הסדרים מיוחדים של משרד העבודה ומשרד הסעד, מהו מעמדם?

י. אלובי:

ישנם מקרים בהם משלם משרד הסעד למפעלים פרטיים על-מנת שיעסקו מוגבלים בכושר עבודה - אלה אינם נחשבים לעובדי המדינה, אולם ישנם מוגבלים בכושר עבודה המועסקים באופן חלקי בשירות המדינה - הם עלולים להחשב לעובדי המדינה אם לא נוציאם מתחולת החוק.

א. שוסטק:

אני מבין את הדחיפות שבאישור הוועדה לגבי משרד החינוך, ואולי גם לגבי משרד הסעד, אולם אינני מבין את הדחיפות לגבי משרד התחבורה, משרד הפיתוח ונציגויות ישראל בחו"ל.

הי"ר ע. גוברין:

במקרה זה צריך לרחות את כניסת החוק לתקפו, אחרת ייחשבו כל העובדים האלה לעובדי המדינה.

ח. למדן:

אפשר לאשר את ההצעה להחליט בינינו שאם יהיה ערעור - נחזור לדון בה.

הי"ר ע. גוברין:

אני מציע לאשר את הצעת הממשלה ולשמור לעצמנו את הזכות לסטות מעמדתנו.

י. סלמד:

אין מצדנו כל התנגדות לכך.

א. רימלט:

האם איננו יכולים להגביל את הסכמתנו בזמן, דבר אשר יחייב אותנו לחזור לדון בענין,

ואף האישור לא יהיה אוטומטי?

ביחס למינוי מנהלי בתי-ספר, איננו רואה כל

סיבה מדוע לא להוציא מכרזים, כי על הצורך במינוי מנהלים יודע משרד החינוך לפחות חצי שנה לפני כן.

י. ריפתין:

אני מוכן לקבל את ההצעה לאשר לפי שעה את הצעת הממשלה, אולם אני מציע לקיים על כך דיון בישיבה הבאה, לאחר שמיעת אינפורמציה מתאימה.

הצעת הממשלה על רשימת העובדים שעליהם לא יחולו הוראות חוק שירות המדינה (מינויים) (בהתאם לסעיף 4 של החוק) - א ו ש ר ה הוועדה שומרת לעצמה את הזכות, אם תמצא לנכון, לפי בירור שיתקיים, לסטות מעמדתה זו.